

The Stick & the Rock: The Rogatchover Reframes the Story

The Day Normal Family Life Was Disrupted

By Rabbi YY Jacobson

~~~~

Leilui Nishmat Reb **Eliyahu Tzion** ben Reb **Chananya Niasoff** ז"ל
And in the merit of our partner in Torah **Yigal Yisroel** ben **Sofia** שיחי

~~~~

1. Class Description:

At last, the great moment had arrived. For forty years, the Jewish People had wandered together through the desert. The older generation had already passed on. Even beloved Miriam was no more. By now, under the leadership of Moses, the young nation of Israel was finally ready to enter the Promised Land. But an incident occurred that would transform the nation's destiny.

The people run out of water. They cry to Moses, who turns to G-d. G-d commands Moses to produce water from a rock miraculously, by speaking to it. Instead, Moses hits the rock twice, which indeed produces water. It is the most subtle and enigmatic ‘sin’ in the entire Torah, yet because of it Moses’ greatest dream is shattered and he is denied entry into the Land of Israel.

What exactly was Moses’ sin? There are dozens of divergent interpretations. The common denominator behind all of them is that somehow this was a rebellion against G-d or a demonstration of an apparent flaw in Moses. But maybe we have to read the story differently?

It was the Rogatchover Gaon, Rabbi Yosef Rosen (1858-1936), who reframes the story completely. Moses’s error consisted of using Aaron’s wooden staff, rather than his own made of rock. As a result, Jewish women did not have a mikvah for a while and peace in the home was effected. The class explores this original insight and shows its parallels in the teachings of Kabalah and Chassidus.

2. Sources:

מקורות:

<p>1. Chukat 20:</p> <p>1 The entire congregation of the children of Israel arrived at the desert of Zin in the first month, and the people settled in Kadesh. Miriam died there and was buried there.</p> <p>2 The congregation had no water; so they assembled against Moshe and Aharon...</p> <p>7 The Lord spoke to Moshe, saying:</p> <p>8 "Take the staff and assemble the congregation, you</p>	<p>א. חוקת פרק כ:</p> <p>(א) וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מְדַבְּרִים צֶן בְּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַיָּשֶׁב הָעָם בְּקִדְשׁ וַתָּמָת שָׁם מֵרִים וַתִּקְבֹּר שָׁם:</p> <p>(ב) וְלֹא הָיָה מַיִם לָעֵדָה וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן...</p> <p>(ז) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:</p>
---	--

Chukas

<p>and your brother Aharon, and speak to the rock in their presence so that it will give forth its water. You shall bring forth water for them from the rock and give the congregation and their livestock to drink." 9 Moshe took the staff from before the Lord as He had commanded him. 10 Moshe and Aharon assembled the congregation in front of the rock, and he said to them, "Now listen, you rebels, can we draw water for you from this rock?" 11 Moshe raised his hand and struck the rock with his staff twice, when an abundance of water gushed forth, and the congregation and their livestock drank. 12 The Lord said to Moshe and Aharon, "Since you did not have faith in Me to sanctify Me in the eyes of the children of Israel, therefore you shall not bring this assembly to the Land which I have given them. 13 These are the waters of dispute where the children of Israel contended with the Lord, and He was sanctified through them.</p>	<p>(ח) קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו והוצאת להם מים מן הסלע והשקית את העדה ואת בעיכם : (ט) ויקח משה את המטה מלפני ה' כִּאֲשֶׁר צִוָּהוּ : (י) ויקהלו משה ואהרן את הקהל אל פני הסלע ויאמרו להם שמעו נא המרים המן הסלע הזה נוציא לכם מים : (יא) ויגרם משה את ידו ויך את הסלע במטהו פעמים ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעיכם : (יב) ויאמר ה' אל משה ואל אהרן יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ אשר נתתי להם : (יג) המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את ה' ויקדש בם :</p>
<p>2. Chukat 20:</p> <p>23The Lord said to Moshe and Aharon at Mount Hor, on the border of the land of Edom, saying, 24"Aharon shall be gathered to his people, for he shall not come to the Land which I have given to the children of Israel, because you defied My word at the waters of dispute [Mei Merivah]. 25Take Aharon and Eleazar his son and ascend Mount Hor. 26Strip Aharon of his garments and dress Eleazar his son with them. Then Aharon shall be gathered in [to his people] and die there.</p>	<p>ב. חוקת כ : כג : ויאמר יהוה אל-משה ואל-אהרן, בהר ההר, על-גבול ארץ-אֶדוֹם, לאמר. כד יֵאָסֶף אֶהְרֹן, אֶל-עַמּוּיוֹ, כִּי לֹא יָבֵא אֶל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל--עַל אֲשֶׁר-מָרִיתֶם אֶת-פִּי, לְמִי מְרִיבָה. כה קח, את-אהרן, ואת-אלֶעָזָר, בְּנוֹ; וְהֵעַל אֹתָם, הַר הַהָר. כו וְהַפְּשֹׁט אֶת-אֶהְרֹן אֶת-בְּגָדָיו, וְהַלְבַּשְׁתָּם אֶת-אֶלֶעָזָר בְּנוֹ; וְאֶהְרֹן יֵאָסֵף, וּמֵת שָׁם. כז וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה, כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה; וַיַּעֲלוּ אֶל-הַר הַהָר, לְעֵינֵי כָל-הָעֵדָה.</p>
<p>3. Midrash</p> <p>"Speak to the children of Israel and take the staff from them." Of this the verse states, (Ezekiel 17) "And all the trees of the field will recognize that I, the Lord, have lowered the high tree, have raised aloft the low tree; that I have dried up the green tree, and have made the dry tree blossom. I, the Lord, have spoken, and I will accomplish it."... "I have made the dry tree blossom" refers to Aharon, whose staff blossomed.</p>	<p>ג. מדרש הגדול קרח יז : דבר אל בני ישראל וקח מאתם מטה" זה שאמר הכתוב (יחזקאל יז) וידעו כל עצי השדה כי אני ה' השפלתני עץ גבוה, הגבהתי עץ שפל הובשתי עץ לח, והפרחתי עץ יבש, אני ה' דברתי ועשיתי... והפרחתי עץ יבש זה אהרן, שפרח מטהו...</p>
<p>4. Shabbat 123b:</p> <p>Mishna: A cane for olives, if it has a bulb on top, is susceptible to defilement; if not, it is not susceptible to defilement. In both cases it may be handled on Shabbat.</p>	<p>ד. שבת קכג, ב : מתניתין קנה של זיתים אם יש קשר בראשו מקבל טומאה ואם לאו אין מקבל טומאה בין כך ובין כך ניטל בשבת:</p>

Chukas

<p>Gemara: Why so? It is a flat wooden utensil, and these are not susceptible to uncleanness; what is the reason? We require [something] similar to a 'sack'?</p> <p>- It was taught in R` Nechemiah's name: When he turns the olives he reverses it and looks at it.</p>	<p>גמ' אמאי פשוטי כלי עץ הוא ופשוטי כלי עץ אינן מקבלין טומאה מ"ט דומיא דשק בעינן? תנא משמיה דר' נחמיה בשעה שמהפך בזיתים הופכו ורואה בו:</p>
<p>5. Shemini 11,36:</p> <p>But a spring or a cistern, a gathering of water remains clean.</p>	<p>ה. שמיני יא, לו: אך מעין ובור מקוה-מים, יהיה טהור.</p>
<p>6. Mishna, Parah 4:6</p> <p>If one places his hand, or his foot, or the leaves of vegetables [under a stream of water], in order that the water should flow into a barrel, it is invalid [since it entered via something capable of contracting impurity]; [if one does so using] the leaves of reeds or the leaves of nuts, it is valid [since these items cannot contract impurity]. This is the rule: something capable of contracting impurity, it is invalid; something incapable of contracting impurity, it is valid.</p>	<p>ו. משנה פרה ו, ד: נתן ידו, או רגלו, או עלי ירקות, כדי שיעברו המים לחבית - פסולין. עלי קנים ועלי אגוז - פשרין. זה הכלל: דבר שהוא מקבל טמאה - פסול, ושאינו מקבל טמאה - פשר.</p>
<p>7. Zevachim 25b:</p> <p>How do we know it? - Because R` Yochanan said on the authority of R` Yose B'Abba: Scripture states: Nevertheless a fountain or a cistern wherein is a gathering of water shall be clean: its existence must be [effected] through purity.</p>	<p>ז. זבחים כה, ב: מנא הני מילי? דאמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בר אבא אמר קרא (ויקרא יא, לו) אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור הוייתן על ידי טהרה תהא.</p>
<p>8. R' Ovadiah of Bartenura to Mishnah ibid.</p> <p>Say there was a stream descending crookedly down the mountain, not entering the barrel that he seeks to fill for sanctification [by the ashes of the Parah Adumah]. If one placed his hand at the top of the mountain as an makeshift pipe so that the water will pass via his hand into the barrel that he desires for sanctification, or [if he did so using] edible vegetable leaves that are susceptible to impurity, the water is disqualified. As we learned in the second chapter of Zevachim (25b), "a gathering of water shall be clean: its existence must be [effected] through purity." Though that verse is written regarding a mikva, yet we learn from there regarding all formations of water. This is what the verse indicates, "the formation of all waters used for purification, whether your intention is to use them for a mikvah or for filling [i.e. the Parah Adumah waters], cause their existence using something that is not susceptible to impurity.</p>	<p>ח. פירוש רבינו עובדיה מברטנורה: נתן ידו או רגלו - הרי שהיה קילוח יורד מהר מעוקם ואינו יורד לתוך החבית שרוצה למלאותה לקידוש, ונתן ידו למעלה בראש ההר לעשותה כעין צנור כדי שיעברו המים דרך ידו לחבית של קידוש, וכן עלי ירקות הראויין לאכילה ומקבלין טומאה: פסולים - המים. כדילפינן בפרק ב' דזבחים (דף כה) מדכתיב [ויקרא י"א] מקוה מים יהיה טהור, הוייתן על ידי טהרה תהא. ואע"ג דהאי קרא במקוה הוא דכתיב, ילפינן מיניה כל הויות. והכי הוי משמעות דקרא, הוייתן של כל מים המטהרים, על ידי טהרה תהא, בין שאתה מהוה אותן להיות מקוה או מילוי, הוי מהוה אותן על ידי דבר שאינו מקבל טומאה:</p>
<p>9. Mishna, Mikvaot 5, 5:</p>	<p>ט. מקואות ה, ה:</p>

Chukas

<p>And regarding a dripping source that was made into a flowing source [i.e. if a mikvah was breached and the water is now flowing], one may put even a stick, or even a reed, or even a <i>zav</i> or a <i>zavah</i> beside it [i.e. beside the breach, in order to seal it off], and one may [then] descend and immerse [as into a <i>mikvah</i> of gathered waters], according to Rabbi Yehuda. Rabbi Yose says: anything which can be rendered impure, one cannot use it to stop the flowing.</p>	<p>ונוטפים שעשאן זוחלין, סומך אפלו מקל, אפלו קנה, אפלו זב וזבה, יורד וטובל, דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר, כל דבר שהוא מקבל טמאה, אין מזחילין בו.</p>
<p>10. Shabbat 152a: Rabbi asked R` Shimon B` Chalafta: 'Why were we not permitted to receive you on the Festival, as my ancestors used to receive your ancestors? 'The rocks have grown tall, the near have become distant, two have turned into three, and the peacemaker of the home [intimate relations] has ceased, he replied.</p>	<p>י. שבת קנב, א: אמא ליה רבי לר' שמעון בן חלפתא מפני מה לא הקבלנו פניך ברגל כדרך שהקבילו אבותי לאבותיך? אמר לו, סלעים נעשו גבוהים. קרובים נעשו רחוקים. משתים נעשו שלש. משים שלום בבית בטל:</p>
<p>11. Rashi: The peacemaker; i.e. the reproductive organ.</p>	<p>י"א. רש"י: משים שלום בבית - אבר תשמיש.</p>
<p>12. Sotah 17a: R`Akiva expounded: When husband and wife are worthy, the divine presence is among them. Rashi: For G-d divided his name and rested it between them. The yud in the man- איש and the hey in the woman- אשה . wife are worthy, the Shechinah abides with them.</p>	<p>י"ב. סוטה יז, א: דריש ר"ע איש ואשה זכו שכינה ביניהן. רש"י: שכינה ביניהם - שהרי חלק את שמו ושיכנו ביניהן יו"ד באיש וה"י באשה:</p>
<p>13. Maharal, Be'er Hagola Also you must know, that the match between a man and a woman is not a natural phenomenon; the union and matchmaking is from G-d, may He be blessed. That is why Divine name Yud-Hey is divided between איש, man, and אשה, woman, because the Blessed One unites them.</p>	<p>י"ג. באר הגולה להמהר"ל באר ד: עוד יש לך לדעת, כי אין זיווג האדם טבעי, רק הוא מן ה' יתברך החיבור והזיווג. לכך באיש ואשה יש שם י"ה, היו"ד באיש הה"א באשה, לפי שהוא יתברך מחבר אותם .</p>
<p>14. Mechilta, Beshalach 17: They said that this staff was of sapphire.</p>	<p>י"ד. מכילתא בשלח יז: אמרו המטה הזה של סנפירינן הוא.</p>
<p>15. Rambam Laws of Kelim 1:6 Utensils made from animal turds, stone, or earth are always pure. They are not susceptible to any form of</p>	<p>טו. רמב"ם כלים א, ו: כלי גללים וכלי אדמה וכלי אבנים--טהורין לעולם, ואין מקבלין טומאה מן הטומאות ולא טומאת</p>

Chukas

<p>impurity, nor to the impurity that stems from articles that contracted impurity from a zav, neither according to Scriptural Law, nor according to Rabbinic Law, neither flat <i>keilim</i>, nor containers.</p>	<p>מדרס, לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים, בין פשוטיהן בין מקבליהן.</p>
<p>16. Responsa, Tzafnat Paaneach NY, 119:7</p> <p>On a non-literal level the episode of Mei Merivah can be explained as such. The verse states that Moshe took the staff “as He commanded him,” unlike the phraseology regarding the Clothing of Elazar, “as G-d commanded him.” This is the explanation: Moshe interpreted the prophecy said to him as referring to Aharon’s wooden staff. Now, according to R’ Yose who states in Mishna Tractate Mikvaot that a stream is disqualified when it was facilitated by a tool that is susceptible to impurity, by Moses hitting the rock with Aharon’s staff, the Jews remained with no place to immerse. Now, as expressed in Shabbos 152a, the peacemaker (intimate relations between husband and wife) was thus abolished. Hence, the term <i>merivah</i>, i.e. quarreling among the Jews. And that is why Moshe was punished. The Divine intention had been for Moshe’s staff [to be used] which was made of sapphire, a stone, which is not susceptible to impurity. The verse therefore specifies “as He commanded him,” meaning that he, Moshe, interpreted the intention as such.</p> <p>It was said to him in this cryptic language, because the prophecy of Moshe is experience the actual reality and the essence, and since this was the reality it was communicated to him thus.</p>	<p>טז. שאלות ותשובות צפנת פענח, נ"י, ס"י קיט אות ז:</p> <p>ובדרך דרוש יש לבאר גדר מי מריבה, דהנה בקרא כתיב דמשה לקח המטה מלפני ד' כאשר צוהו, ולא נקט כמו גבי לבישת אלעזר כאשר צוהו ד'!!</p> <p>אך כך דבאמת משה רבינו פירש הנבואה שנאמרה לו דהכוונה על מטה אהרן דהיה של עץ, וא"כ לר' יוסי דס"ל במקואות פ"ה מ"ה דע"י דבר המקבל טומאה נפסל כל המעיין, ועיין שבת דף ס"ו ודף קכ"ג ע"ב וכ"מ בזה, וא"כ שוב לא היה להם מקום לטבול, ועיין תוס' בכורות דף נ"ו ע"א.</p> <p>ועיין שבת דף קנב ע"א דשלוש בבית בטל וזה לשון מריבה של בניי, ולכך נענש, דבאמת היה הכוונה העליונה על מטה של משה דהיה של סנפירין דהוא אבן, דאינו מקבל טומאה, ולכך נקט צוהו, ר"ל דהוא משה רבנו פירש כן הכוונה, ולכך נאמר לו בלשון זה דנבואת משה הוא המציאות והעצם, ומחמת שכן היה המציאות כן נאמר לו.</p>
<p>17. Tzafnat Paaneach, Chukat 20:</p> <p>Take the staff etc: The phrase “the staff” is like the universal usage of “the olah,” “the foreleg,” in Chullin 134, or “the hip,” in Chullin 96. Moshe thus inferred that this referred to Aharon’s staff standing in the Holy of Holies “before G-d,” which had been discussed earlier in Parshat Korach. Truthfully, however, G-d has intended for Moshe’s staff to be used, and thus Moshe had no right to enter the Holy of Holies to retrieve Aharon’s staff.</p> <p>Also, as I have already written, as a result the water became disqualified for immersion, and hence the term, <i>merivah</i>, quarreling, and this was his sin, see Mikvaot Chapter 6 [5:5], according to which all is understood. See also Tosfot on Bechorot 56.</p> <p>See Rambam in Hilchot Melachim, who holds that a king must rise before a Kohen Gadol. See, however, Horayot 12 and Sotah 42 where the opposite is stated. Likewise, see</p>	<p>יז. צפנת פענח, חקת כ:</p> <p>קח את המטה וגו' . והנה מה ר"ל את המטה כמו בכ"מ העולה הזרוע בחולין דף קל"ד והירך בחולין דף צ"ו. ולכן דרש משה רבינו דזה ר"ל של אהרן אשר היה בק"ק לפני ד', כמבואר לעיל פ' קורח, ובאמת הוה כונת הקב"ה מטה של משה רבינו, וא"כ לא הוה יכול משה רבינו לכנוס לפני ולפנים ליטול מטה של אהרן,</p> <p>וגם כבר כתבתי דעל ידי זה נפסלו המים לטבילה, וזה ר"ל מי מריבה, וזה הוה חטאו, ועיין מקואות פ"ו [פ"ה מ"ה. פרה פ"ו מ"ח] בזה וא"ש. ותוס' בכורות דף נ"ו ע"ש בזה.</p> <p>ועיין ברמב"ם ה"ל מלכים דס"ל דמלך עומד לפני כה"ג ע"ש, ועיין בהוריות דף י"ב וסוטה דף מ"ב</p>

Chukas

<p>Sifri on Pinchas. Even according to the opinion that Moshe too was a Kohen Gadol (see Zevachim 102 and Avodah Zarah 34, and Bava Basra 111 and in other places, and here is not the place for this discussion,) nonetheless, due to Moshe's humility, he assumed that Aharon's staff was preferred, of the same nature as the humility of Rav Zechariah ben Avkulas in Gittin 56a [which was seen as the cause of the destruction].</p>	<p>דמבואר להיפך, וספרי פ' פנחס, וגם למ"ד דמשה ג"כ כה"ג הוה, עיין זבחים דף ק"ב, ועי"ז דף ל"ד וב"ב דף קי"א וכ"מ בזה ואכמ"ל, ומחמת ענוה של משה רבינו חשב ששל אהרן הוא מובחר, וזה בגדר ענוותו של רזב"א בגיטין דף נ"ו ע"א.</p>
<p>18. Gittin 56a:</p> <p>R` Yochanan thereupon remarked: the piety of Reb Zechariah Ben Abkulas our House has been destroyed, our Temple burnt and we ourselves exiled from our land.</p>	<p>יח. גיטין נו, א:</p> <p>אמר רבי יוחנן ענוותנותו של רבי זכריה בן אבקולס החריבה את ביתנו ושרפה את היכלנו והגליתנו מארצנו.</p>
<p>19. Sfat Emet, Chukat:</p> <p>Regarding <i>Mei Merivah</i>, "because you haven't etc.," we've already written elsewhere that this wasn't a punishment, but a proof that the generation entering the land were not drawn after the exalted behavior of Moshe, because Moshe prophesied "through a transparent glass"...</p>	<p>יט. שפת אמת חוקת:</p> <p>בענין מי מריבה, יען לא וגו', כבר כתבנו במקום אחר, כי לא היה זה עונש, רק הוכחה וראיה שאין דור זה של באי הארץ נמשכים אחר הנהגתו הגבוהה של משה רבינו ע"ה, כי משה רבינו ע"ה נתנבא באספקלריא המאירה...</p>
<p>20. Shaar Hapesukim, Behaalotecha:</p> <p>The Land of Israel is the earthly manifestation of the "woman of valor" who "fears G-d"... That is what is written in the Zohar that the Land of Canaan is associated with the moon. Therefore, Yehoshua, about whom our Sages said, "Yehoshua's face was like the face of the moon," entered it. Moshe, in contrast, whose "face was like the face of the sun," which expresses a higher level than the moon does, did not enter it. It would follow that [Moshe's] denial of entry was to his credit, rather than the result of some lack on his part... G-d then told them that the reason indeed reflected his praise, in accordance with the explanation given in the Zohar. As for their argument that "has He not spoken to us, too?" G-d told them that it is faulty. For, "If there be a prophet among you etc. This is not so with My servant Moshe; he alone is "the face of the sun", and therefore will not enter the Land, which is referred to mystically as the "holy moon." This is similar to the mystical explanation given in the Zohar in the verse, "Is there a tree there, or not etc."; meaning, If the Tree of Life, which is <i>tiferet</i>, known as the "sun", is there, I shall enter it; if not, I will not...</p> <p>And they said that since the land of Israel is the Supernal Moon, therefore Yehoshua who is "the face of the moon"</p>	<p>כ. שער הפסוקים להאריז"ל סוף פרשת בהעלותך:</p> <p>ארץ ישראל היא כנגד אשת חיל יראת ה'...</p> <p>הוא מ"ש בספר הזוהר כי ארץ כנען היא סיהרא, ולכן יהושע שנאמר עליו פני יהושע כפני לבנה, נכנס אליה. אבל משה שפניו כפני חמה, העליונה מן הסיהרא, לא נכנס אליה. ונמצא כי שבח הוא לו ולא גרעון ח"ו מניעת כניסתו...</p> <p>הודיעם הקב"ה, שהטעם הוא לשבת, כזכר בדברי ספר הזוהר. ומה שאמרתם הלא גם בנו דבר, אינו כן, כי הרי אם יהיה נביאכם וגו', לא כן עבדי משה, והוא לבדו פני חמה, ולכן לא נכנס לארץ, הנקרא סיהרא קדישא.</p> <p>וכמו שדרשו בספר הזוהר, על פסוק היש בה עץ אם אין וכו'. ר"ל, אם יש בה עץ חיים, שהוא ת"ת הנקרא חמה, אכנס לתוכה, ואם לאו לא אכנס...</p> <p>ואמרו, מפני שא"י היא סיהרא עילאה, ולכן יהושע שהוא פני לבנה, נכנס בה.</p>

<p>entered it. But Moshe, whose countenance is the face of the sun, did not enter it; because the moon cannot shine when the sun is present.</p>	<p>אבל משה שפניו פני חמה, יותר עליונה, לא נכנס בה, כי אין הלבנה מאירה, בעוד שהשמש קיים:</p>
<p>21. Resisei Lailah, page 178:</p> <p>All death is caused by a lack of the complete holiness. He [Moshe], however, had no deficiency in holiness whatsoever, and therefore “no man knows his grave.” Similarly, he died by the Divine kiss (Bava Basra 17)), which is (conversely) caused by intense holiness. But this caused what appeared in the eyes of Bnei Yisrael to be a deficiency, for they did not sense holiness to such a degree. This is considered a deficiency [for him], because “the leader is the generation.” This is the sin of Mei Merivah—“because you did not trust in me to sanctify me,” “and He was sanctified in them.” Because “G-d is your shadow,” and with the sanctity of man, G-d is sanctified reciprocally among the children of Israel, i.e. through their sanctity. As is known, water alludes to lust. Moshe was utterly distanced from any form of lust or worldly pleasure, as he said, “from where do I have meat,” because this was entirely removed from his spiritual level. Rather, he brought down bread from the heaven, and led them through a desert that was “dried” [devoid] of any material goodness, and drew water from a dry stone. And G-d told him to speak to the stone and it will give its waters, meaning, that it too has water. For, truthfully, G-d created lust and it is not for naught, but only when it is not directed toward desiring that which is not his own. But there is no creation that does not desire that which is meant for him. This is the meaning of “its waters;” i.e. those intended for it. And by speaking to it on G-d’s behalf, it would give its waters for the sake of Heaven. This is the sanctification of the lust of the Jewish people, for although they have lust, their true desire is G-d, and all their desires are for the sake of Heaven. But Moshe struck the rock. For striking alludes to affliction and crushing the obduracy of the body, that one should not become sunken in his lusts. And Moshe desired to distance the Jewish people even from that which only appears to be lust, because he held that even that which appears to be lustful is the opposite of holiness. And therefore death was decreed upon them [Moshe and Aharon], and “G-d was sanctified through them,” i.e. through their deaths, for this revealed the sanctity inherent in Jewish lust, for which they [Moshe and Aharon] were punished, and thereby G-d’s holiness was revealed. For this is His holiness, when the Jewish people too are sanctified, inasmuch as all their desires are for the sake of Heaven.</p>	<p>כא. רסיסי לילה לרבי צדוק הכהן עמוד קעח:</p> <p>וכל מיתה רק מצד חסרון הקדושה הגמורה ואצלו לא היה שום חסרון קדושה כלל, על כן לא ידע איש את קבורתו ומת רק על פי ה' בנשיקה (ב"ב י"ז), שהוא אדרבא מצד תוקף הקדושה, אלא שבזה גרם חסרון למראית העין בקדושה דבני ישראל, שאצלם לא היה מורגש בפועל קדושה כל כך, ומצד הזה נחשב החסרון בו כי פרנס הוא הדור,</p> <p>וזהו החטא דמי מריבה יען לא האמנתם להקדישני, ויקדש בם, כי ה' צילך, ובקדושת האדם גם השי"ת לעומתו נקדש בתוך בני ישראל, והיינו על ידי קדושת בני ישראל.</p> <p>דידוע מים רומז לתאווה, ומשה רבינו ע"ה היה מרוחק לגמרי מכל מיני תאווה וחמדות עולם הזה, וכמו שאמר "מאין לי בשר" דזה אין שייכות לו למדריגתו רק להמטיר לחם מן השמים, והולכים במדבר המנוגב מכל טובה, והוציא מים מצור החלמיש המנוגב לגמרי.</p> <p>והשי"ת אמר שידבר אל הסלע ונתן מימיו, היינו שגם לו יש מים, כי באמת השי"ת ברא התאווה ואינה לבטלה רק כשלא יחמוד ויתאווה למה שאינו שלו, ואין לך בריה שאין לה חשק ותאווה לאיזה דבר השייך לו, וזהו "מימיו" השייכים לו, ועל ידי הדבור לשם ה' יהיה הנתנה לשם שמים, וזהו קדושת התאוות דבני ישראל, שאף על פי שגם בהם יש תאווה, אמתות תאוותם של ישראל הוא השי"ת, וכל תאוותם לשם שמים.</p> <p>ומשה רבינו עליו השלום הכה בסלע הכאה רומז ליסורין וביטוש קשיות הגוף שלא ישקע בתאוותיו, כי הוא חפץ להרחיק בני ישראל מתאוות גם למראית העין, כי חשב מה שלמראית העין תאווה הוא גם כן היפך הקדושה, וזה גרם חסרון בקדושה דהשם יתברך, שהוא תלוי בקדושה דבני ישראל. ועל כן נגזר עליהם מיתה ויקדש בם במיתתם, דבזה נתגלה הקדושה שבתאוות בני ישראל, דמחמתו נענשו ונוסף התגלות קדושתו ית'. כי זהו קדושתו יתברך כאשר ישראל קדושתם שגם כל תאוותיהם לשם שמים...</p>

Chukas

מקורות להשיעור: צפנת פענח על התורה להגאון הרגצובי פרשת חוקת. שו"ת צפנת פענח נ"י, סימן קיט אות ז. זוהר פרשת שלח ושער הפסוקים להאריז"ל סוף פרשת בהעלותך. רסיסי לילה להרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין.